

8. Opiskeluhoolto

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta.

Tässä luvussa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia.

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhooltoja toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhooltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhooltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla

ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhoollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arviossa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotasaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoolto) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

- poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin (kouluterveydenhoolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen
- opiskeluhooltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhooltorekisterille
- tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
- opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa
- oppilaan koulupäivän aikaisen eritysruoakavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen
- koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhuollon monialainen yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

8. OPISKELUHUOLTO

ASKOLAN PERUSOPETUKSEN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Tässä luvussa määrätään perusopetuslain mukaisesti opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta.

Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhuolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhoitotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhuollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata

opiskeluhooltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhooltosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhooltopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

8.1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhooltopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhooltotyössä sekä opiskeluhoollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

8.1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Askolan perusopetuksen alakoulujen oppilaat asuvat päätaajamissa eli Kirkonkylän alueella ja Monninkylässä, joissa isommat alakoulut sekä itäpuolen kylissä, kuten Särkijärvellä ja Juornaankylässä, joissa pienemmät alakoulut. Askolassa on yksi yläkoulu. Toimintaympäristön erityispiirteenä voidaan pitää sitä, että monet oppilaat asuvat haja-asutusalueella ja kuuluvat koulukuljetuksen piiriin. Tällä ei kuitenkaan ole suoraan vaikutusta oppilaiden opiskeluhoollollisen tuen tarpeeseen. Maahanmuuttotustaisten oppilaiden määrä

on vähäinen, joskin pientä kasvua on havaittavissa. Yläkoulu on myös pukkilalaisten yläkouluikäisten lähikoulu. Yläkoulun oppilaaksiottoalueella on kolme laitosmuotoista sijaishuollon toimintayksikköä, joista yksi on Pukkilassa. Kaksi yksiköistä on sellaisia, jossa asukkaina voi olla myös alakouluikäisiä sijaishuollon lapsia. Sijaishuollon lasten ja nuorten kohdalla erityisesti monialaiset yksilökohtaiset asiantuntijaryhmät toimivat aktiivisesti. Jokaisen lapsen ja nuoren kohdalla arvioidaan opiskeluhoollollisen tuen tarve tilanteessa, jossa heillä on usein myös muita tukitoimia.

Arviot esitetään taulukkomuodossa vuosittain hyvinvointialueelle.

Koulukuraattori:

Kuraattoripalvelu on opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla: 1) edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa; 2) tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Kuraattorin työhön kuuluu:

- yksilökohtainen opiskeluhoolto eli yksittäiselle opiskelijalle annettava kuraattoripalvelu ja tarvittaessa osallistuminen oppilaan moniammatilliseen asiantuntijaryhmään
- yhteisöllinen oppilashuolto
- opetus- ja opiskeluhooltohenkilöstön konsultointi
- moniammatillinen yhteistyö yhteistyötahojen kanssa
- nivelvaihtotyö siirryttäessä alakoulusta yläkouluun, esimerkiksi oppilaiden kahdenkeskiset keskustelut, ryhmäytymispäivien suunnittelu ja osallistuminen niihin, 7. luokkien muodostamiseen osallistuminen
- oppitunnit, Friends, Maestro
- vanhempainillat

Kuraattorin luokse voi ohjautua montaa tietä:

- oppilas itse voi ottaa suoraan yhteyttä
- koulukaveri voi esittää huolensa ystävästään
- oppilaan vanhempi voi ottaa yhteyttä tai pyytää oppilasta ottamaan yhteyttä
- luokanopettaja, luokanvalvoja tai muu koulun aikuinen voi pyytää tukea oppilaan asiassa
- oppilaan yhteistyökumppanit koulun ulkopuolelta ohjaavat kuraattorille

Kouluterveydenhoitaja:

Kouluterveydenhoitoon kuuluu

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen
- pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta

- suun terveydenhuolto
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Kouluterveydenhoitaja vastaa oppilaan terveyden seuraamisesta ja edistämisestä yhteistyössä huoltajien kanssa. Tarvittaessa hän pyytää lääkärin konsultaatiota.

Laajassa terveystarkastuksessa kouluterveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat yhdessä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin. Lisäksi koko perheen hyvinvointia tarkastellaan. Laajaan terveystarkastukseen vanhemmat kutsutaan mukaan. Tarkastukseen sisältyy vanhempien haastattelu sekä opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa. Terveyden edistämisen lisäksi tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa oppilaan ja hänen perheensä erityisen tuen tarpeet ja järjestää tarvittava tuki sekä seurata tilanteen edistymistä yhdessä laaditun suunnitelman mukaisesti.

Koulupsykologi:

Psykologi työskentelee yhteistyössä niiden toimijoiden kanssa (erityisopettaja, terveydenhoitaja, opettaja), jotka työskentelevät lapsen ja nuoren arkiympäristössä, jolloin vaikeudet voidaan havaita ja niihin tarttua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Tavoitteena on, että psykologinen tieto ja kokemus lasten ja nuorten kehityksestä sekä niihin liittyvistä haasteista otetaan mahdollisimman hyvin huomioon koulun opetus- ja kasvatustyössä sen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Koulupsykologi työskentelee aina yhteistyössä myös oppilaan vanhempien kanssa. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä sosiaalitoimen sekä muiden lasten ja nuorten parissa työskentelevien kanssa.

Koulupsykologille ohjautumisen syitä:

- oppimisvaikeudet
- oman toiminnan ohjaamisen vaikeudet
- keskittymisen vaikeudet
- sosio-emotionaaliset vaikeudet
- psyykkiset vaikeudet (masentuneisuus, ahdistuneisuus, pelot jne.)
- käytöshäiriöt

Koulupsykologin tehtäviin kuuluvat:

- psykologiset tutkimukset, selvitykset ja arviot
- oppilaiden psykologinen neuvonta, ohjaus ja hoito
- vanhempien neuvonta ja ohjaus
- tukitoimenpiteiden suunnittelu ja seuranta
- psykologinen konsultaatiotyö
- koulun suunnittelu- ja kehittämistoimintaan osallistuminen
- muu koulutus, työnohjaus ja konsultointi

8.2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat
- poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat
 - ohjeen mukaisesti nämä kirjattu lukuun 5.
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

8.2.1. Oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Kaikissa Askolan perusopetuksen kouluissa oppilaiden hyvinvointia seurataan lakisääteisillä tarkastuksilla sekä niillä kyselyillä, joita viranomaistahot ja opetuksen järjestäjä päättävät toteuttaa. Terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus on tärkein lakisääteinen tarkastus. Tarkastus on viimeksi keskittynyt erityisesti koulurakennuksiin. Sekä Askolan koulun alakoulu että Monninkylän koulu toimivat nyt uusissa tiloissa. Koulurakennukseen liittyen mm sisäilmakysymykset olivat yläkoulun merkittävin asia tuolloin. Keväällä 2023 on koulussa toteutettu IV – korjausten hankesuunnittelu.

Kyselyistä merkittävimmät ovat kouluterveyskysely, TeaViisari, Kiva – kysely ja omat kouluyhteisön hyvinvointiin liittyvät kyselyt. Oppilaiden Move – testit kuuluvat myös tähän. Kouluterveyskyselyn tuloksia käydään läpi opetushenkilöstön kanssa, yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä, oppilaiden ja huoltajien kanssa. Vanhempainyhdistykset edustavat huoltajia asiassa. Kyselyn tuloksista poimitaan ne teemat, joista nostetaan tavoitteita seuraavalle lukuvuodelle. Käytännössä kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään liittyvät asiat ovat teemana joka vuosi. Lisäksi esille nostetaan mm. lasten ja nuorten ravitsemukseen, unen tarpeeseen ja vapaa-aikaan liittyviä asioita. Koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvät teemat ovat olleet melko hyvällä tasolla viime kyselyssä verrattuna valtakunnalliseen vertailutietoon.

Move- testien tulokset osoittavat samaa kehitystä, mikä on valtakunnallisestikin huolena. Lasten ja nuorten liikkumisen vähentyminen on ollut huolestuttavana trendinä jo pidempään. Koronapandemia vuosina 2020 – 2022 vaikutti merkittävästi lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä koulujen toimintaan. Koulut ovat vastanneet kaikkiin niille suunnattuihin kyselyihin, jotka ovat koskeneet pandemian aikaa. Lasten ja nuorten yksinäisyys ja erilaiset psyykkiset oireet ovat lisääntyneet. Lasten ja nuorten osallistuminen ohjattuun vapaa-ajan harrastustoimintaan väheni selkeästi. Koulussa on myös havaittu muita seurauksia, kuten ryhmätyöskentelytaitojen puutetta sekä yhteisöllisen ja vastuullisen toiminnan häiriöitä. On mahdollista, että osin myös pandemian seurauksena koulupudokkuus näyttäisi olevan kasvussa ja sitä esiintyy jo alakouluikäisillä. Samoin koulun ja oppimisen merkityksellömyyden kokemukset ovat nuorilla lisääntyneet. Edellä olevat asiat voivat näkyä kouluarjessa mm lisääntyneenä häiriökäyttäytymisenä.

8.2.2. Yhteisöllisten opiskeluhuoltoryhmien toimintatavat ja käytännöt

Jokaisessa Askolan perusopetuksen koulussa toimii oma yhteisöllisen opiskeluhuollon työryhmä, YHR. Ryhmän toiminnasta vastaa rehtori. Ryhmään kuuluvat opiskeluhuollollisen tehtävänsä puolesta koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja. Sen lisäksi ryhmään kuuluvat alakouluissa erityisopettajien edustaja sekä tarvittaessa luokanopettajien edustaja. Yläkoulussa ryhmään kuuluvat oppilaanohjaaja, kasvatusohjaaja, erityisopettajien edustaja sekä aineopettajien edustaja, joka on myös KiVa – toiminnan koordinaattori. Koulupsykologi osallistuu kokouksiin ja toimintaan tarvittaessa ja oman resurssinsa puitteissa. Yläkoulussa tukioppilaat ja oppilaskunnan hallitus valitsevat ryhmään omat edustajansa, jotka ovat mukana ryhmän kokouksissa tarpeen mukaan. Yläkoulun YHR pitää yhteistyökokouksia vanhempainyhdistyksen johtokunnan kanssa. Alakouluissa YHR tekee tarvittaessa yhteistyötä sekä vanhempainyhdistyksen että oppilaskunnan kanssa. YHR:n kokoontumisen aikatauluista sovitaan kouluittain. Rehtori laatii kokousten esityslistan ja kokousmuistion. Alakoulujen YHR:t tekevät yhteistyötä.

YHR vastaa kouluyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämisestä. Turvalliseen opiskeluympäristöön kuuluu kaikkien toimijoiden fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus.

YHR vastaa tässä opetussuunnitelmassa mainittavien erilaisten toimintasuunnitelmien laatimisesta sekä niiden arvioinnista ja kehittämisestä sekä näihin liittyvästä yhteistyöstä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tätä työtä tehdään yhteistyössä koulujen sisäisten johtoryhmien kanssa. Osa edellä mainituista toimintasuunnitelmista on kouluastekohtaisia siten, että alakouluissa ja yläkouluissa on omat toimintasuunnitelmat. Tämä on mainittu toimintasuunnitelmien yhteydessä.

YHR seuraa myös luokkien työrauhaa ja koulun ilmapiiriä. Tarvittaessa se arvioi ja kehittää toimintatapoja ja tekee yhteistyötä opettajien kanssa paremman työrauhan saavuttamiseksi. YHR:n lukuvuoden tavoitteet kirjataan koulujen vuosisuunnitelmiin.

8.2.3. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Perusopetuksen kouluissa on vuosittain kunnan ehkäisevän päihdetyön kouluille tarjoamaa ennalta ehkäisevää päihdekasvatusta. Tämän lisäksi yläkoululla on vuosittain omaa YHR:n ohjaamaa ennalta ehkäisevää päihdekasvatusta.

Yläkoulun osalta ehkäisevä päihdetyö ja puuttumisen toimintamallit on kuvattu Askolan koulun päihdesuunnitelmassa. Se on osa Askolan kunnan päihdestrategiaa. Koulun päihdesuunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä.

Alakoulut noudattavat suunnitelmaa lähinnä ennaltaehkäisevästi. Alakoulujen päihdesuunnitelma opetussuunnitelman liitteenä.

8.2.4. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksiin osallistuvat koulujen johdon lisäksi palvelualuejohtajat, työsuojelupäällikkö, työterveyshuollon ja kouluterveydenhuollon edustajat, opiskeluhuollon edustajat (kuraattori, psykologi) sekä huoltajien edustajat ja koulusihteerit.

Rehtorit vastaavat tarkastuksen koollekutsumisesta ja tarkastuksen viranomaisena toimii terveystarkastaja. Tarkastus tehdään THL:n ohjeiden mukaisesti.

8.3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollon seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin (kouluterveydenhoolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen
- opiskeluhooltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhooltorekisterille
- tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

- opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa
- oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

8.3.1. Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Oppilas voi hakeutua opiskeluhoollon palveluihin omasta aloitteestaan, huoltajan aloitteesta tai koulun aikuisen ohjaamana. Käytännössä oppilas hakeutuu joko kuraattoriin tai kouluterveydenhoitajan luokse. Yläkoulussa osa oppilaista ohjautuu palveluihin kasvatusohjaajan ohjaamana. Myös huoltaja voi ottaa yhteyttä em. henkilöihin ja pyytää tätä keskustelemaan oppilaan kanssa. Opiskeluhoollon työntekijä arvioi yhdessä oppilaan kanssa, onko oppilaan asiassa tarvetta yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän perustamiseen ja opiskeluhoollollisen tuen järjestämiseen ryhmän avulla. Oppilaalla on aina oikeus käyttää opiskeluhoollon palveluja myös ilman asiantuntijaryhmän kokoamista.

Jos opettaja tai muu koulun aikuinen toteaa, että oppilas tarvitsee opiskeluhoollollista tukea ja palveluja, hänen on viipymättä otettava yhteyttä kuraattoriin, kouluterveydenhoitajaan tai psykologiin ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Yhteydenotto pyritään tekemään yhdessä oppilaan kanssa. Tästä yhteydenotosta tiedotetaan oppilaan huoltajalle. Mainittu tuen tarve voi olla myös peruste yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän perustamiseen ja opiskeluhoollollisen tuen järjestämiseen ryhmän avulla. Tämän asian arvioi opiskeluhoollon työntekijä yhdessä oppilaan kanssa.

Luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa oppilaan koulunkäyntiä. Seurattavia asioita ovat mm. poissaolot, seuraamukset, työskentely ja oppiaineiden arviointi. Huoltien ilmetessä luokanopettaja tai -valvoja on yhteydessä oppilaan huoltajaan ja tarvittaessa asiassa järjestetään koulupalaveri. Tässä palaverissa voidaan sopia ja päättää sekä oppilaalle suunnitellusta opiskeluhoollon tuesta ja palveluista että yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoamisesta ja perustamisesta.

8.3.2. Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen sekä

8.3.3. Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Asiantuntijaryhmä kootaan oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmä pyritään kokoamaan mahdollisimman nopeasti tuen tarpeen tullessa ilmi tai myös ongelmien ehkäisemiseksi ja mahdollisimman varhaisen tuen turvaamiseksi.

Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä on aina moniammatillinen. Sen toiminta perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Yläkoulussa oppilaan tulee olla itse läsnä asian käsittelyssä, alakoululainen voi olla mukana tarpeen mukaan. Ryhmään

voivat koulun puolelta kuulua oppilaan luokanopettaja tai luokanvalvoja, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, oppilaanohjaaja, erityisopettaja, koulupsykologi tai rehtori sekä verkostosta esimerkiksi sosiaalitoimen työntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä tai nuoriso-ohjaaja. Yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän kokoa henkilö, jolle yksittäisen oppilaan asia työtehtävien perusteella kuuluu ja joka huomaa oppilaan opiskeluhaullollisen tuen tarpeen. Vastuu ryhmän kokoamisesta ja ensimmäisen tapaamisen järjestämisestä on hänellä. Hän voi olla oppilaan luokanopettaja, luokanvalvoja, erityisopettaja, oppilaanohjaaja tai rehtori sekä opiskeluhaullon henkilöistä kuraattori tai kouluterveydenhoitaja.

Lomake, jolla ryhmä perustetaan ja johon suostumus kirjataan, on Wilman muistio ja siihen kirjataan oppilaan ja huoltajan suostumukset sekä ryhmän kokoonpano. Mikäli vastuuhenkilönä aloittaa kuraattori tai terveydenhoitaja, on ensimmäisessä kokouksessa syytä huomata, että heillä ei ole pääsyä Wilman muistioon. Ryhmälle tulee nimetä henkilö, joka vastaa kirjauksista ja toimii jatkossa vastuuhenkilönä.

Koulun opiskeluhaullon edustajien ja opettajien lisäksi ryhmään voi kuulua muita tarvittavia opiskeluhaullon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Näistä henkilöistä on edellä mainitussa lomakkeessa kirjallisesti sovittava.

Asiantuntijaryhmän ensimmäisessä tapaamisessa ryhmälle siis sovitaan vastuuhenkilö, joka on tavallisimmin luokanopettaja tai luokanvalvoja. Moniammatillisen asiantuntijaryhmän tapaamisista tulee tehdä kirjaus oppilaan opiskeluhaulltokertomukseen. Vastuuhenkilö vastaa kertomukseen tehtävistä kirjauksista sekä ryhmän koolle kutumisesta. Vastuuhenkilö huolehtii kertomuksen ja siihen mahdollisesti liittyvien asiakirjojen tallentamisesta. Lomakkeesta ilmenee kertomuksessa vaadittavat ja kirjattavat asiat, jotka on lueteltu myös opiskeluhaullolaissa.

Mikäli oppilas tai huoltaja ei anna suostumustaan asian käsittelyyn ja kieltäytyy opiskeluhaullon tukitoimista, se tulee kirjata lomakkeeseen ja ryhmää ei myöskään perusteta. Sekä moniammatillisen asiantuntijaryhmän työskentelyssä että opiskeluhaullon tukitoimien järjestämisessä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Opiskeluhaulltorekisteriin kirjatut yksittäistä oppilasta koskevat opiskeluhaulltokertomusten tiedot ovat salassa pidettäviä. Opiskeluhaulltorekisterin ylläpito on koulutuksen järjestäjän vastuulla.

8.3.4. Tarvittavan opiskeluhaullon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Mikäli on päätetty oppilaan määräaikaisesta erottamisesta tai opetukseen osallistumisen epäämisestä, oppilaalle järjestetään aina tarvittava opiskeluhaullto. Edellä olevista päätöksistä ilmoitetaan aina kuraattorille, joka tarvittavan opiskeluhaullon järjestää. Yläkoulun oppilas voi olla myös kasvatusohjaajan asiakkuudessa. Mikäli näin on, kuraattori voi siirtää oppilaan opiskeluhaullollisen tuen kasvatusohjaajalle. Tästä on aina tehtävä kirjaus ja sovittava oppilaan ja huoltajan kanssa.

8.3.5. Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Oppilaan laajaan terveystarkastukseen liittyvässä toiminnassa noudatetaan THL:n ohjeita.

8.3.6. Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Koulutuksen järjestäjällä on perusopetuslain mukaan velvollisuus järjestää oppilaalle sellainen erityisruokavalio, jota oppilaan terveydentila vaatii. Oppilaalla on mahdollisuus ottaa ruokailutilanteessa linjasta täysipainoinen, terveellinen ja monipuolinen koululounas jokaisena koulupäivänä.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antaman kouluruokailusuosituksen mukaan koulussa tarjottavan aterian pitäisi kattaa noin 1/3 oppilaan päivittäisestä energiantarpeesta. Täysipainoinen kouluateria sisältää päivittäin lämpimän ruoan, jossa on kalaa, vaaleaa tai punaista lihaa, palkokasveja tai kananmunaa, kasvislisäkkeen ja salaattikastikkeen/öljyn, ruokajuomaa (maito/maitojuoma/piimä), täysjyväleipää ja margariinia

Terveydellisistä syistä erityisruokavaliota noudattavalle oppilaalle tarjotaan koulussa sopivaa ja turvallista ruokaa. Erityisruokavaliota koskevista ilmoituskäytännöistä sovitaan paikallisesti koulun ja kouluterveydenhuollon kesken.

Huoltaja ilmoittaa kouluterveydenhoitajalle lapsella olevan allergian ja erityisruokavalion. Tieto siirtyy kouluruokailun vastaavalle terveydenhoitajan kautta.

Mikäli oppilaalla on sairauden vuoksi hoitoa tai lääkitystä, jota tulee järjestää koulupäivän aikana, kouluterveydenhuollon edustajat arvioivat, tarvitaanko oppilaan moniammatillinen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä. Ryhmään voi kuulua kouluterveydenhuollon edustajana ainakin kouluterveydenhoitaja, tarvittaessa myös muita, kuten koululääkäri. Vastuuhenkilönä on kouluterveydenhoitaja.

Alakouluissa sovelletaan kaikkiin lääkitsemiseen liittyviin tilanteisiin OKM:n, STM:n ja Kuntaliiton yhdessä laatimaa ohjetta Toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta.

Yläkoulussa on pääsääntöisesti niin, että oppilas ja huoltaja vastaavat oppilaan lääkityksestä. Kouluterveydenhoitajalla on tieto oppilaan lääkityksestä ja lääkitykseen liittyvät asiat huoltaja ilmoittaa vain hänelle. Tarvittaessa huoltajalta pyydetään lupa siihen, että oppilaan lääkitykseen liittyvä asia kerrotaan opetushenkilöstölle. Tämän kertomisen voi tehdä huoltaja itse tai kouluterveydenhoitaja. Mikäli oppilaalla on sellainen lääkitys, joka vaatisi myös opetushenkilöstön osaamista, tarvittaessa henkilöitä koulutetaan tässä asiassa.

8.4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollossa

keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen
- koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

8.4. Yhteistyön järjestäminen eri tahojen kanssa

Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan aina yhteistyössä eri tahojen kanssa. Perusopetuksen rehtorit vastaavat opiskeluhoitosuunnitelman laadinnasta, johon myös koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja osallistuvat. Opiskeluhoitosuunnitelma käsitellään vuosittain opetushenkilöstön kanssa ja tarkemmin aina perehdytyksessä, josta vastaa rehtori oman henkilöstönsä osalta. Opiskeluhoitosuunnitelma käsitellään myös oppilaiden osallisuusryhmien kanssa, ja näistä tärkeimmät ovat oppilaskunta ja tukioppilaat. Lisäksi vanhempainyhdistykset käsittelevät suunnitelman omissa kokouksissaan. Kaikki edellä mainitut tahot osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen luvussa 8.2.2. kuvatulla tavalla.

Oppimisen tukeen liittyvissä päätöksissä tehdään aina moniammatillista yhteistyötä. Päätökset tehdään pedagogisen tuen ryhmässä, jonka kokouksiin myös koulupsykologi osallistuu tarvittaessa. Kaikki päätökset tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Mikäli oppilas on sairaalakoulun oppilaana, tehdään yhteistyö aina oppilaan tarpeen mukaisina toimina.

Koulujen YHR:t pitävät verkostokokouksia, joihin osallistuu myös nuorisotoimen, sosiaalitoimen ja poliisin edustajia. Yläkoulun YHR koordinoi yläkoulun osalta koulunuorisotyön toimintaa, joka voi olla välikärätoimintaa, kohdennettua ryhmätoimintaa tai luokan ryhmäytymistoimintaa. Poliisin Ankkuritoiminnan myötä yhteistyö poliisin kanssa on merkittävästi lisääntynyt ja koulun puolelta tästä yhteistyöstä vastaa rehtori. Nuorisotoimen, sosiaalitoimen ja erikoissairaanhoidon edustaja voi olla mukana yksittäisen oppilaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Nuorisotoimen puolelta esimerkiksi etsivä nuorisotyöntekijä voi olla oppilaan tukihenkilönä myös koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Yläkoulussa esimerkiksi koulupudokkuuden tilanteessa tavallisin oppilaan yhteyshenkilö eri palvelujen välillä on kasvatusohjaaja.

Kaikesta opiskeluhooltoon liittyvästä tiedotetaan wilmassa, koulun kotisivuilla, henkilöstölle opettajainkokouksissa, huoltajille vanhempainilloissa ja- tapaamisissa sekä vanhempainyhdistysten kautta sekä monialaisen verkoston tapaamisissa.

8.5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitolpalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitolpalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

8.5. Suunnitelmat

Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on yksi keskeisistä perusopetuksen koulujen toimintakulttuurin kehittämisen sisältöalueista. Tavoitteena on turvallinen ja hyvinvoiva kouluyhteisö. Keskeisenä tavoitteena on edistää positiivisen turvallisuusasenteen muodostumista ja turvallisuustietoisuuden vahvistumista sekä oppilailla että henkilöstöllä. Hyvään turvallisuuskulttuuriin kuuluu oikeat arvot, riittävästi tietoa ja taitoa sekä käytännön tekoja ja toimia. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi työtä tehdään yhdessä kunnan sisäisten, hyvinvointialueen ja muiden sisäisten ja ulkoisten toimijoiden kanssa.

Oppilailla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Fyysinen turvallisuus syntyy turvallisesta ja terveellisestä ympäristöstä. Turvalliset rakennukset, rakenteet, kalusteet ja laitteet sekä turvallinen lähiympäristö ovat osa fyysistä turvallisuutta. Sosiaaliseen turvallisuuteen kuuluu jokaisen ihmisen perustarve kuulua joukkoon ja olla osa yhteisöä. Siihen kuuluvat myös osallisuuteen, osallistumiseen ja vuorovaikutukseen liittyvät asiat. Lapsella, oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus kasvaa psyykkisesti turvallisessa ympäristössä, jossa luotettavalta aikuiselta saa tarvittaessa tukea ja omia tunteita voi ilmaista avoimesti. Pedagoginen turvallisuus muodostuu turvallisesta kasvu- ja oppimisympäristöstä, lapsien ja aikuisten välisistä verkostoista sekä kannustavasta ja tukevasta ohjauksesta.

Koulut harjoittelevat säännöllisesti eri turvallisuuden poikkeamatilanteita. Erilaisia kriisi- ja ongelmatilanteita varten laadittavat suunnitelmat ovat osa oppilaitosten jokapäiväistä turvallisuuskulttuuria ja toiminnan jatkuvuuden turvaamista myös poikkeuksellisissa tilanteissa. Suunnitelmien valmistelu on monialainen ja jatkuva työprosessi.

Oppilaiden, opiskelijoiden ja yhteisön hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen on kaikkien kouluyhteisön aikuisten tehtävä.

Toimintamalli on asiakirja, joka edellyttää

- osallistavaa valmistelua
- perehdyttämistä, harjoittelua ja arviointia
- päivittämistä
- tarkoituksenmukaista viestintää ja tiedottamista

Suunnitelmien keskeinen tehtävä on suojata oppilaita. Opettajat ovat avainasemassa erityisesti varhaisessa tunnistamisessa ja ennalta ehkäisevän työn toteutuksessa osana opetusta ja arkea. Osa epätoivotusta käyttäytymisestä, esimerkiksi häirinnästä tapahtuu kouluajan ulkopuolella. Tästä syystä huoltajilla on tärkeä rooli lapsen ja nuoren suojaamisessa koulun ulkopuolisissa kasvuympäristöissä. Tämän edellytyksenä on osallistava ja laadukas kodin ja koulun välinen yhteistyö. Opiskeluhoollon palvelut tarjoavat asiantuntemustaan suunnitelmien sisältöön ja toimeenpanoon, antavat yksilöllistä tukea oppilaille ja opiskelijoille sekä ohjaavat tarvittaessa koulun ulkopuolisten palvelujen piiriin. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä teemme paikallista sidosryhmäyhteistyötä hyvinvointialueen, nuorisotyön, poliisin, järjestöjen yms. kanssa. Yhteistyötä tehdään sekä opetuksen järjestäjän tasolla että koulun tasolla. Valmistelutyöhön osallistuvat ovat luontevia yhteistyökumppaneita myös suunnitelman toteutuksessa.

Turvallisuustyön organisointi ja johtaminen

Askolan perusopetuksen koulujen turvallisuutta koskevat suunnitelmat ovat osa opiskeluhoollon suunnitelmaa, täydentäen opiskeluhooltosuunnitelmaa (erillisiä suunnitelmakokonaisuuksia). Suunnitelmat eivät kaikilta osin ole julkisia.

Turvallisuutta koskevien suunnitelmien kokonaisuutta kutsutaan turvallisuuskansioksi. Turvallisuuskansion käytettävyyttä edistetään suunnitelmallisesti kohti yhdenmukaista sähköistä toimintaympäristöä.

Jokaisella koulussa työskentelevällä henkilöllä on käytössään turvallisuuskansio (erillisistä suunnitelmista koostuva kokonaisuus), jota täydennetään tai kehitetään jatkuvasti. Kansio pitää sisällään ohjeistuksia, joissa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisyä, niihin varautumista ja toimintatapoja kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan lisäksi sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Turvallisuuskansio sisältää lisäksi kasvatuskeskusteluja ja kurinpitomenettelytapoja koskevan ohjeistuksen. Turvallisuuskansio toimii osaltaan myös perehdytys- ja koulutusmateriaalina.

Turvallisuustyö on osa palvelualueen valmiussuunnittelun operatiivista osaa, jota johtaa palvelualuejohtaja. Kehittämistyötä toteutetaan monialaisena yhteistyönä. Yhteistyössä huomioidaan sekä ulkoiset että sisäiset sidosryhmät.

Koululla tulee olla sen toiminnasta vastaava rehtori (Pol 37§). Rehtori toimii koulun turvallisuusjohtajana. Rehtori vastaa henkilöstön ja oppilaiden turvallisuuskansion koulukohtaisista sisällöistä. Askolan kunnan jokaisella koululla on koulun henkilökunnasta nimetty turvallisuusvastaava. Koululla toimii, koulun koon mukaan myös turvallisuusryhmä, johon kuuluvat turvallisuusjohtaja (rehtori), turvallisuusvastaava sekä henkilöstön jäsen/jäseniä. Turvallisuusryhmän tehtävänä on tukea ja edistää koulun turvallisuustoiminnan suunnittelua, harjoittelua, arviointia ja kehittämistä. Koulun yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä toimii tarvittaessa koulun kriisiryhmänä.

Kouluilla on käytössään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelmat koskevat sekä oppilaiden keskinäisiä että oppilaiden ja aikuisten välisiä vuorovaikutussuhteita koulussa.